

✻ הצעת יהודה – מג, א-י:

א והרעב כבד בארץ:

ב ויהי כאשר כלו לאכל את השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שבו שברו לנו מעט אכל:

ג ויאמר אליו יהודה לאמר העד העד בנו האיש לאמר לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם:

ד אם ישך משלח את אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל:

ה ואם אינך משלח לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם:

ו ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח:

ז ויאמרו שאול שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים

האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את אחיכם:

ח ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם

טפנו:

ט אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים:

י כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים:

- יעקב לא נענה להצעת ראובן והאחים נשארו בארץ כנען, ובינתיים הרעב נעשה כבד יותר
- יהודה מציע להיות ערב לבנימין והפעם יעקב נענה.

כאן, כמו בסיפור מכירת יוסף, בולטת מנהיגותם של ראובן, בכור האחים, ויהודה, הבן הרביעי של לאה.

במה הצעת יהודה משכנעת יותר מהצעת ראובן?

יהודה	ראובן	
לאחר זמן, כאשר נגמר האוכל, הרעב כבד	מיד כששבו ממצרים, כשיעקב נבהל לשמע הדרישה לקחת את בנימין, והבית מלא באוכל שהובא ממצרים	נסיבות השעה
מנסה לשכנע: הברירה היא מוות וודאי לכולם ברעב - אם לא ירדו למצרים, או סכנה לבנימין - אם ירדו	אינו מנסה לשכנע, רק מקבל על עצמו עונש אם לא ישיב את בנימין	דרכי שכנוע
"אנוכי אערבנו, מידי תבקשנו... וחטאתי לך כל הימים" - קבלת אחריות ומחויבות נצחית	"את שני בני תמית" - מה שעלול לצער את יעקב להמית את נכדיו שהם כבניו כמו כן - לאחר ביצוע העונש תסתיים אחריותו של ראובן	הערבות להשבת בנימין בשלום
"גבר באחיו" (דבה"א ה, ב) - בעל אופי מנהיגותי ואחראי. קיבל אחריות על מעשיו (בסיפור תמר בפרק לח)	העמקה, רשות: חטא לאביו בעבר עם בלהה, וע"כ יעקב אינו בוטח בו (להעמקה: סיפור בלהה - בראשית לה, כב)	אופיו של המציע ויחס יעקב אליו

יא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֶפֹּא זֹאת עֲשׂוּ קָחוּ מִזֶּמֶרֶת הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ
לְאִישׁ מִנְּחָה מַעֲט צָרִי וּמַעֲט דָּבֶשׁ נֹכָאת וְלֹט בְּטָנִים וּשְׂקָדִים:
יב וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קָחוּ בְיָדְכֶם וְאֶת הַכֶּסֶף הַמוֹשֵׁב בְּפִי אֲמַתְחֲתִיכֶם תְּשִׁיבוּ בְיָדְכֶם אוֹלֵי מִשְׁגָּה הוּא:
יג וְאֶת אַחֲיֵיכֶם קָחוּ וְקוֹמוּ שׁוּבוּ אֶל הָאִישׁ:

ההכנות כוללות: דורון (פסוקים יא-יב) ותפילה (פסוק יד)

המפגש של האחים עם יוסף במצרים – פסוקים טו-לד (לימוד בבקיאות):

טו וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת הַמִּנְחָה הַזֹּאת וּמִשְׁנֶה כֶּסֶף לְקָחוּ בְיָדָם וְאֶת בְּנֵימִן וַיָּקֶמוּ וַיֵּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי
יוֹסֵף:
טז וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתָּם אֶת בְּנֵימִן וַיֹּאמֶר לָאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ הִבָּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה וְטָבַח טָבַח וְהָכֵן כִּי אֲתִי
יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצֹּהֲרִים:
יז וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כְּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֹא הָאִישׁ אֶת הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף:
יח וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבָאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל דְּבַר הַכֶּסֶף הַשֶּׁב בְּאֲמַתְחֲתֵינוּ בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ מוֹבָאִים
לְהַתְּגַלֵּל עָלֵינוּ וְלִהְיוֹתָנָפֶל עָלֵינוּ וְלִקְחַת אֶתָּנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת חֲמִרֵנוּ:
יט וַיִּגְשׁוּ אֶל הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל בֵּית יוֹסֵף וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו פָּתַח הַבַּיִת:
כ וַיֹּאמְרוּ בִּי אֲדֹנֵי יָרֵד יֵרְדְּנוּ בַּתְּחִלָּה לְשֹׁכֵר אָכֹל:
כא וַיְהִי כִּי בָאוּ אֶל הַמֶּלֶךְ וַנִּפְתָּחָה אֶת אֲמַתְחֲתֵינוּ וְהִנֵּה כֶּסֶף אִישׁ בְּפִי אֲמַתְחָתוֹ כִּסְפָנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנִּשָּׁב
אֹתוֹ בְּיָדָנוּ:
כב וְכֶסֶף אַחֵר הוֹרְדָנוּ בְּיָדָנוּ לְשֹׁכֵר אָכֹל לֹא יָדַעְנוּ מִי שֵׁם כִּסְפָנוּ בְּאֲמַתְחֲתֵינוּ:
כג וַיֹּאמֶר שְׁלוֹם לָכֶם אֵל תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִטָּמֹן בְּאֲמַתְחֲתֵיכֶם כִּסְפָכֶם בָּא אֵלַי
וַיֹּצֵא אֱלֹהִים אֶת שְׁמִעוֹן:
כד וַיָּבֹא הָאִישׁ אֶת הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן מִים וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לְחֲמִרֵיהֶם:
כה וַיִּכְיֶנוּ אֶת הַמִּנְחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף בַּצֹּהֲרִים כִּי שָׁמְעוּ כִּי שֵׁם יֵאָכְלוּ לֶחֶם:
כו וַיָּבֹא יוֹסֵף הַבְּיָתָה וַיְבִיאוּ לוֹ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר בְּיָדָם הַבְּיָתָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ אַרְצָה

- יוסף דואג שיתייחסו אליהם בכבוד
- יוסף מפיג את חששותיהם

המתח עולה כשיוסף נפגש ישירות עם בנימין:

כז וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם אֲבִיכֶם הֲזָקָן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם הַעוֹדְנִי חִי:

כח וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאֲבִינוֹ עוֹדְנִי חִי וַיִּקְדּוּ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשְׁתַּחוּ:

כט וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אָמוֹ וַיֹּאמֶר הֲזֶה אַחִיכֶם הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם אֵלַי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יַחְנֹךְ בְּנִי:

ל וַיִּמְהַר יוֹסֵף כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו וַיִּבְקֹשׁ לְבָכּוֹת וַיִּבָּא הַחֲדָרָה וַיִּבֶךְ שָׁמָּה:

לא וַיִּרְחֹץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְּאֶפֶק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם:

לב וַיִּשְׁימוּ לוֹ לֶבֶדוֹ וּלְהֶם לֶבֶדָם וּלְמִצְרַיִם הָאֲכָלִים אֹתוֹ לֶבֶדָם כִּי לֹא יוֹכֵלוֹן הַמִּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֶבְרִיִּים לָחֶם כִּי תוֹעֵבָה הוּא לְמִצְרַיִם:

לג וַיֵּשְׁבוּ לִפְנֵי הַבָּכָר כְּבִכְרָתוֹ וְהַצֶּעִיר כְּצִעְרָתוֹ וַיִּתְּמָהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל רַעְהוֹ:

לד וַיִּשָּׂא מִשָּׂאת מֵאֵת פָּנָיו אֱלֹהִים וַתֵּרֶב מִשָּׂאת בְּנֵימִן מִמִּשָּׂאת כָּלֶם חֲמֵשׁ יְדוֹת וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ:

על דרך הפשט יוסף מושיב את אחיו על פי סדר הולדתם "הבכר כבכרתו והצעיר כצערותו". תמיהת האחים: "ויתמיהו האנשים איש אל רעהו" קשורה לכך שכולם נולדו בהפרשי גיל קלים ומניין לאדון המצרי (יוסף) הידע מי נולד לפני מי, כמובא ברשב"ם (לג):

ויתמיהו – שהרי כולם נולדו בשבע שנים, ואין להבחין איזה קודם לזה.

רש"י מביא מדרש חז"ל שמרחיב את הסיפור העולה מן הכתוב באופן הבא:

פסוק לג: **הבכור כבכורתו** - מכה בגביע וקורא: ראובן, שמעון, לוי ויהודה ויששכר חבולון, בני אם אחת, הסבו כסדר הזה שהיא תולדותיכם, וכן כולם; כיון שהגיע לבנימין אמר: זה אין לו אם ואני אין לי אם, ישב לו אצלי.

יוסף נותן לבנימין פי חמש יותר מתנות מאחיו.

ר"ע ספורנו:

ותרב משאת בנימין. לראות אם יקנאו בו: